

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Casparis Ziegleri De Episcopis eorumq[ue] juribus,
privilegiis, & vivendi ratione, Liber Commentarius**

Ziegler, Kaspar

Norimbergæ, 1686

II X. De Patriarchâ Alexandrino.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61543](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61543)

accessit constitutio Justiniani *novell. 123. c. 22.* qui metropolitanum apud Patriarcham suum conveniri voluit, omisâ electione agendi apud sedem Constantinopolitanam.

XXXIII. Cæterum, quod capite antecedente diximus de Johanne Patriarchâ Constantinopolitano, quos ille crabrones excitaverit apud Pontifices Romanos, postquam ille se Patriarcham Oecumenicum appellavit, non est, ut hic denuò repetam. Fortasse autem Johannes eo sensu, quo accepit Gregorius, & quò etiam hodiè capiunt Romani adulescentes, qui Papam suum Episcopum universalem vocant, vocabulum istud acceptum noluit. Viderat ille, Urbem Constantinopolin, in quâ sedem habebat, maximè florere, & imperii simul sedem esse, Romam autem veterem, propter Longobardorum invasionem, paulatim tabescere & interitum minari, suæque nunc urbi inter urbes ὀικουμένης sive Imperii Romani, primum deberi locum, inde ipse se Patriarcham Oecumenicum dici voluit, eò quod magnæ parti ecclesiarum ὀικουμένης præset. Ut hunc potius, quam pessimum alium significatum Johanni in animo fuisse credam, facit ipsius Gregorii Pontificis Romani Johannem acerbè perstringentis epistola 24. & 30, quarum illa ad Anastasium Patriarcham Antiochenum, hæc verò ad Mauritium Imperatorem scripta est. Uterque admonerat Gregorium, ille, ne in causâ nullâ, hic, ne propter appellationem frivoli nominis scandalum daret. Quibus proinde respondet Gregorius & se excusat. An verò putabimus, pium Imperatorem Mauritium adeò supinum, aut Anastasium adeò vecordem fuisse, ut ille omnes Episcopos gradu suo dejici rem frivolum, hic verò causam omnino nullam diceret, uterque autem hortarentur Gregorium, ne offenderetur? Oecumenici itaque nomen eo sensu non acceperunt Constantinopolitani, quo interpretatur Gregorius. Sed nec cedere voluerunt illi, ut maximè fremerent & indignarentur Romani. Quin mansit istud nomen penes Constantinopolitanos, & ab illis usurpatur in hunc usque diem.

CAP. VIII.

De Patriarchâ Alexandrino.

I.

Quâ ratione Ecclesia Alexandrina in patriarchalem erecta fuerit, jam supra, cum de Patriarchis in genere verba facerem, exposui. Quemadmodum enim Alexandria Urbs totius Ægyptiacæ diceceseos, quæ Ægyptum, Lybiam & Pentapolin continebat, caput erat & metropolis: ita etiam omnium Ægypti provinciarum Episcopus præcipuus erat Alexandrinus. Alexandriam ita commendat Theodoretus *lib. 1. c. 1.*

Ἀλε-

Ἀλεξάνδρεια πόλις ἐστὶ μεγάλη καὶ πολυαὶνθραπῶν, ἐν Αἰγυπτίων μόνον, ἀλλὰ καὶ Θηβαίων καὶ Λιβύων τῶν πρὸς Αἰγυπτίον τὴν ἡγεμονίαν πεπεσχυμένη. Ægyptus namque, Libya, & Pentapolis, uti jam dixi, constituebant integram diœcesin Ægyptiacam. Divisione autem ulteriore factâ extiterunt sex illius diœceleos provinciæ, quæ in notitiâ imperii recensentur hoc modo. *Sub dispositione Viri spectabilis præfedi Augustalis provinciæ infra scriptæ: Libya superior, (Cyrenaica, pentapolis) Libya inferior (siccor, δὲ ψηρά, fiticulosa Synesio) Thebais, Ægyptus, Arcadia, Augustanica.* Et inter omnes harum provinciarum Urbes eminebat Alexandria. Ergo & Alexandrinus Episcopus inter reliquos.

II. Ut τὰ πρεσβεία Patriarchæ Alexandrini breviter describamus, invenimus ea planè singularia fuisse, qualia reliquis Patriarchis non competierunt. Horum enim potestas tempore Nicæni concilii tam ampla non fuit, uti posterioribus esse cœpit. At Alexandrinus in universâ diœcesi Ægyptiacâ plenam potestatem habuit, etiam ante Concilium Nicænum. Patet hoc ex *canone sexto* Nicæno, quo Alexandrino Episcopo jura metropolitana, quæ in Ægypto, Libyâ & Pentapoli jam ante exercuerat, confirmantur. Verba hæc sunt: *Antiqui mores obtineant, qui sunt in Ægypto, Libyâ & Pentapoli, ut Alexandrinus Episcopus horum omnium habeat potestatem.* Nondum ille quidem tum temporis Patriarcha dictus fuit, sed Episcopus tantum, non simplex tamen is erat, aut provincialis, sed integræ diœceleos ex pluribus provinciis constantis. Et hinc adeò propter τὸ κύριον illud, secundum quod singulos suæ diœceleos Episcopos ordinabat, revera erat totius Ægypti metropolita, & jure metropolitico per totam Ægyptiacam diœcesin utebatur, quod consecrationem & ordinationem Episcoporum attinet. Jus istud plenius exprimitur in epistolâ Synodicâ Episcoporum Nicææ congregatorum ad Ecclesiam Alexandrinam, quam recenset Socrates *lib. 1. c. 9.* Agitur in eâ de Melitio, qui invalerat jura Episcopi Alexandrini, & de Episcopis ab eo temerè ordinatis. Et de his quidem hunc in modum verba faciunt Patres Nicæni: *II verò, qui ab ipso constituti sunt, sanctiore ordinatione confirmati ad communionem admittantur eâ lege, ut honorem quidem ac ministerium suum retineant; secundo tamen semper loco sint ab iis omnibus, qui in unaquâq; parœciâ & Ecclesiâ versantur, à charissimo Collegâ nostro Alexandro prius ordinati.* Et porro: *Quod si quempiam eorum, qui in Ecclesiâ censentur, diem suum obire contigerit; tunc in defuncti locum atque honorem provehantur ii, qui nuper adsciti sunt, modo digni videantur, & populus eos eligat, suffragante nihilominus plebisq; judicium confirmante Alexandrinæ Urbis Episcopo.* Hoc igitur jus habuit, hanc ἐξουσίαν Alexandrinus Episcopus per omnes Ægyptiacæ diœceleos provincias, ut nullus Episcopus fieret absque ejus autoritate.

III. Videtur autem Episcopus Alexandrinus tum temporis solus & unicus in suâ diœcesi fuisse metropolitanus, neque metropolitanos alios sibi subiectos habuisse. Posterioribus verò temporibus, cum ex Episcopis majorum oppidorum in provinciis suæ diœceseos nonnullos selegisset, eorumq; fidei ecclesiasticas quasdam minores portiones commisisset, similes illi quodammodo facti sunt aliarum provinciarum metropolitanis, & tum etiam horum respectu Alexandrinus Episcopus potuit dici patriarcha. Nihilominus tamen novellum istud nomen Patriarchæ etiam tum, cum metropolitanos nondum haberet, nec essent præter Episcopos alii, super quos effectus dici potuisset, propter amplissimam suam diœcesin sustinuit; cum reliqui ideò terè Patriarchæ dicerentur, ut distinguerentur à metropolitanis quos sibi subditos habebant. Et sic igitur Alexandrinus Episcopus jus metropolitanicum per totam suam diœcesin retinuit, etiam tum cum jus Patriarchicum & nomen adeptus fuit, quale jus metropolitanicum non habuit Patriarcha Constantinopolitanus, quippe qui propriam nullam habuit provinciam, cujus Episcopos ordinaret, nec etiam per totam sibi subiectam diœcesin Episcopos omnes ordinavit, sed solos metropolitanos.

IV. De hæc Alexandrini Episcopi potestate specialia possunt colligi testimonia *ex epist. 67. Synesii, Ptolemaidis in Libyâ superiore Ecclesiæ, ut ipse eam vocat, Episcopo metropolitici muneris aliquid commissum erat ab Alexandro Patriarchâ Alexandrino.* Inter alia ait, Siderium Palæbiscæ Episcopum non legitime sed contra jura creatum, *εἰ μήτι ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατίση, μήτι ὡς ἐκ τριῶν ἐνθάδε, καὶ εἰ τὸ σύνθημα τῆ χειροτονίας ἐκείθεν ἐδόθη.* Maximè improbat, quod Alexandriam non venisset, nec illic ordinatus fuisset. Tandem addit: *mibi in Urbem redeundum est, ibi ejus quod mihi faciendum est (circa illum Siderium) tesseram ac signum præstolabor.* In eadem epistolâ refert Lamponianum presbyterum, quod Jasonem gravi injuria affectum, ab Ecclesiasticâ communione à se separatum esse. Addit autem, *solvendū jus atq; auctoritatem ad Pontificiam sedem (Alexandri) si rejecisse.* Maximè autem huc pertinet, quod de Olbiatarum Episcopo refert, *epist. 76.* defuncto apud eos Athamantē novi Episcopi creatione opus fuisse, tumq; Antonium quendam communi totius populi, deinde duorum Episcoporum & tandem suo etiam Synesii suffragio electum. Addit autem: *Vnum adhuc superest, idq; præcipuum, sacra tua scil. manus.*

V. Ex eadem Synesii *epist. 67.* discere licet, Episcopum Alexandrinum non ordinandi tantum, sed universa etiam Ecclesiastica negocia administrandi habuisse potestatem, quod & Epiphanius testatur *heres. 68.* quando asserit, morem fuisse Alexandrinorum Archiepiscoporum per totam Ægyptum ac Thebaidem, Maræotam ac Libyam, Ammoniacam, Maræotidem & Pentapolim Ecclesiastica negocia administrare. Et hanc potestatem

tem exercuerunt illi, antequam Concilium Nicænum haberetur. Idq; patet ex supra nominati Melitii Lycopoleos in Thebaide Episcopi exemplo, qui propter multiplicia crimina, & inprimis, quod idolis sacrificasset, à Petro Alexandrino depositus fuit, uti scribit Athanasius *apol. 2. contra Arianos*. Eoq; jure etiam usus fuit Dionysius Episcopus Alexandrinus, postquam inaudivisset, in pentapoli amplexos fuisse nonnullos Episcopos sententiam Sabelli, eoq; processisse jam pestem illam, ut vix prædicaretur amplius in Ecclesiis filius DEI. Tum enim Dionysius curam earum Ecclesiarum habuit, & misit, qui pravas istas opiniones reprimerent, & autores earum in salutis semitam reducerent, ut testatur idem Athanasius *de sentent. Dionysii contra Arian.* Atq; hinc rectè statuitur, canonem VI. Concilii Nicæni non de ordinandi tantum ritu, sed etiam de omni Ecclesiastica potestate accipiendum esse. Quem canonem intenderunt decem Episcopi Ægyptii in Concilio Chalcedonensi, dum *actione 4.* postquam Patriarcha suus Dioscorus ab Episcopatu remotus esset, subscribere recusarunt Epistolæ Leonis de verbi incarnatione ad Flavianum scriptæ, eo quod jam sine capite essent, & tum consuetudine, tum canone Nicæno prohiberentur quicquam agere sine præscitu & consensu Archiepiscopi Alexandrini.

CAP. IX. De Patriarchâ Antiochena.

I.

Antiochenus Episcopus uti initio inter tres, postea inter quinque primarios valde celebris fuit: ita inter Orientis diœceseos metropolitanos utiq; eminuit & præcipuus extitit. Concilium Nicænum ejus facit mentionem, dum in famolo *canone 6.* servari vult ejus privilegia. Ομοίως, inquit, ἡ καὶ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις τὰ πρεσβεία σώζονται ταῖς ἐκκλησίαις. Similiter & in Antiochiâ & in aliis provinciis privilegia servantur Ecclesiis. Concilium Constantinopolitanum I: ubi jubet Orientis metropolitanos solum Orientem administrare, Antiocheno simul inter illos jubet servari πρεσβεία, quæ ipsi à Concilio Nicæno essent tributa. *can. 2.* Theodoretus memorat, tum alias diœceses, tum omne Illyricum agnovisse Flavianum Antiochenum tum temporis Episcopum τῶν καὶ τὴν ἀνατολὴν ἐπισκοπῶν ἡγεμόνον. *lib. 5. c. 23.* Sic & Domnus Episcopus Antiochenus in Synodo Antiochena dictus fuit τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως ἕταρος.

II. Qualiâ autem tempore Concilii Nicæni ejus fuerint πρεσβεία, adhuc disquiritur. Præcipuum & primum inter metropolitanos Orientis